

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. zobowiązał R. S. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 lutego 2015 roku do 28 lutego 2015 roku w kwocie 709,34 zł z tytułu renty socjalnej. Decyzję wydano na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 20016 roku, poz. 887) oraz art. 84 ust. 1, 9 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 963)

/decyzja z dnia 26 września 2016 roku brak nr karty akt ZUS/.

Wnioskodawca w dniu 13 grudnia 2016 roku odwołał się od powyższej decyzji, uznając ją za krzywdzącą wskazując, że za miesiąc luty 2014 roku nie osiągnął przychodu, który pozbawiałby go prawa do renty socjalnej. Ponadto wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji z dnia 26 września 2016 roku, ponieważ cierpi na schorzenia psychiatryczne tj. schizofrenie paranoidalną i od dnia 13 września 2016 roku przebywa w szpitalu psychiatrycznym.

/odwołanie k.2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł w uzasadnieniu, iż zgodnie z art. 10 ustawy o rencie socjalnej prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa wyżej uważa się zatrudnienie, służbę (...) lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej. Za przychód, o którym mowa wyżej uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego. Prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody (...) w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. Osoba pobierająca rentę socjalną lub jej przedstawiciel ustawowy są obowiązani niezwłocznie powiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Powiadomienie następuje w formie pisemnego oświadczenia. W przypadku gdy składki na ubezpieczenia społeczne są odprowadzane przez płatnika składek, osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana do przedstawienia zaświadczenia albo oświadczenia określającego kwotę przychodu. Na podstawie Komunikatu P. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia: 19 listopada 2014 roku w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2014 roku ogłoszonego do celów emerytalnych (M.P. z 2014r. poz. 1129) od dnia 1 grudnia 2014 roku kwota przychodu odpowiadająca 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2014 roku ogłoszonego do celów emerytalnych wynosi 2.646,80 zł.

Organ rentowy wskazał, że z materiału zgromadzonego w sprawie wynika, iż wnioskodawca w okresie od 1 lutego 2015 roku do 28 lutego 2015 roku uzyskał stypendium stażowe z tytułu uczestnictwa w projekcie współfinansowanym ze środków UE Fundacji (...) i przychód wnioskodawcy z tytułu stypendium za w/w okres przekroczył 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2013 roku, bowiem wyniósł 3.263,52,-zł. W związku z powyższym wypłata renty socjalnej w tym okresie powinna być zawieszona.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy emerytalnej osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Świadczeniem wypłaconym w rozumieniu art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach - jest kwota świadczenia faktycznie wypłaconego osobie pobierającej świadczenie, zwiększona o kwotę podatku dochodowego od osób fizycznych odprowadzoną przez organ rentowy na rzecz organu podatkowego, zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. poz. 361 ze zm.).

Ponadto Zakład zwrócił uwagę, iż zwrot świadczenia w kwocie brutto skutkuje powstaniem roszczenia o „nadpłacony podatek dochodowy”. Można go zrekompensować, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt. 5 wyżej cytowanej ustawy o podatku dochodowym... - odliczeniem od dochodu wykazanego w zeznaniu rocznym dokonany w roku podatkowym zwrotów nienależnie pobranych świadczeń, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika.

/odpowiedź na odwołanie k.4-5/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca urodził się (...).

/ okoliczność bezsporna, odpis aktu urodzenia k. 9 akt ZUS/.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku R. S. z dnia 17 stycznia 2006 roku, wydał w dniu 23 listopada 2007 roku decyzję przyznającą w/w rentę socjalną od dnia 1 października 2007 roku.

/decyzja z dnia 23 listopada 2007 roku k. 16 akt ZUS).

W dniu 26 września 2014 roku R. S. zawarł umowę z Fundacją (...) z siedzibą w Ł., reprezentowaną przez I. P. Fundacji oraz J. L. – członka zarządu fundacji. W ramach niniejszej umowy Organizator projektu zagwarantował Uczestnikowi udział w Projekcie pod nazwą „Specjalista ds. reklamy i marketingu w Internecie”, zwanym w dalszej części umowy (...). Celem projektu jest podniesienie aktywności zawodowej Uczestników poprzez zdobycie umiejętności pozwalających na wykonywanie pracy związanej z reklamą i marketingiem internetowym. Działania realizowane w ramach Projektu obejmują: poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, w tym opracowanie Indywidualnego Planu Działania (2 godziny/osoba); szkolenie z zakresu kompetencji społecznych (54 godziny szkoleniowe); szkolenie „Reklama i marketing w Internecie” (150 godzin szkoleniowych); konsultacje z mentorem; staż zawodowy (3 miesiące). Jednocześnie organizator projektu zobowiązuje się do wypłacenia Uczestnikowi na zakończenie szkolenia stypendium szkoleniowego w wysokości 8,46 zł brutto (pomniejszone o składki ZUS) za godzinę liczone na podstawie list obecności. Uczestnik został poinformowany, że projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 7.4 „Niepełnosprawni na rynku pracy” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

/ umowa z dnia 26 września 2014 roku k. 37/.

Wnioskodawcy w ramach udziału w projekcie zostało wypłacone stypendium stażowe w następującej wysokości:

- w miesiącu październik 2014 roku - 771,71 zł (od której naliczono i wpłacono do ZUS następujące składki: 151,81 (ubezpieczenie emerytalne); 62,22 (ubezpieczenie rentowe); 15,01 (ubezpieczenie wypadkowe);

- w miesiącu listopad 2014 roku - 355,66 zł (od której naliczono i wpłacono do ZUS następujące składki: 69,42 (ubezpieczenie emerytalne); 28,45 (ubezpieczenie rentowe); 3,31 (ubezpieczenie wypadkowe);

- w miesiącu grudniu 2014 roku - 1.631,76 zł (od której naliczono i wpłacono do ZUS następujące składki: 318,52 (ubezpieczenie emerytalne); 130,54 (ubezpieczenie rentowe); 15,18 (ubezpieczenie wypadkowe);

- w miesiącu lutym 2015 roku – 3.263,52 zł (od której naliczono i wpłacono do ZUS następujące składki: 637,04 (ubezpieczenie emerytalne); 261,08 (ubezpieczenie rentowe); 30,36 (ubezpieczenie wypadkowe)..

Wypłaty w miesiącu lutym następowały w dniu 9 lutego 2015 roku w kwocie 1.631,76 zł za miesiąc styczeń 2015 roku oraz w dniu 27 lutego 2015 roku w kwocie 1.631,76 zł za miesiąc luty 2015 roku. Wypłata stypendium stażowego za miesiąc styczeń nastąpiła na początku lutego, zgodnie z zasadami obowiązującymi realizatorów projektów UE. W miesiącu styczniu Fundacja jako realizator projektu nie otrzymała transzy dotacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Środki wpłynęły na koniec stycznia 2015 i nie było możliwe przygotowanie i zrealizowanie wypłat w ostatnim dniu miesiąca. Natomiast stypendium za miesiąc luty zostało wypłacone na koniec lutego tj. na zakończenie udziału R. S. w projekcie.

/pismo Fundacji (...) z dnia 2 lutego 2017 roku k. 10/

Wnioskodawca w piśmie z dnia 10 lutego 2017 roku wyjaśnił, że w okresie od dnia 13 września 2016 roku do dnia 10 stycznia 2017 roku przebywał w Szpitalu (...) w Ł. przy ul. (...). W związku z tym nie był w stanie odwołać się od decyzji z dnia 26 września 2016 roku. Dodatkowo wyjaśnił, że stypendium stażowe za miesiąc styczeń jak i luty 2015 roku zostało mu wypłacone w miesiącu lutym 2015 roku, jednak pomimo to jego roczny przychód nie przekroczył graniczenie kwoty 11.350,80 złotych. W tej sytuacji wniósł o rozpoznanie jego odwołania od decyzji ZUS z dnia 26 września 2016 roku o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia.

/pismo z dnia 10 lutego 2017 roku k. 9, historia choroby k. 12, karta informacyjna k. 31/

Na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy (matka) poparł odwołanie oraz oświadczyła, że napisała za syna odwołanie a on się tylko podpisał, nie był w stanie wtedy napisać pełnomocnictwa. Natomiast pełnomocnik organu rentowego wniósł o odrzucenie odwołanie ewentualnie o jego oddalenie.

/stanowiska stron k. 38 - 38 v/

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do odrzucenia odwołania z dnia 26 września 2016 roku z powodu nieterminowego jego złożenia.

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołanie od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji.

W myśl przepisu art. 477⁹ § 3 k.p.c. Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Jak ustalono w niniejszej sprawie wnioskodawca w okresie od dnia 13 września 2016 roku do dnia 10 stycznia 2017 roku przebywał w Szpitalu (...) w Ł. przy ul. (...) z uwagi na rozpoznane schorzenie tj. schizofrenię paranoidalną. Oznacza to, że gdy została wydana decyzja z dnia 26 września 2016 roku R. S. przebywał już w szpitalu. Zatem z uwagi na stan zdrowia nie miał możliwości złożenia odwołania czy też udzielenia pełnomocnictwa. Pamiętać bowiem należy, iż choroby psychiczne daleko bardziej od innych dolegliwości powodują trudności lub wręcz uniemożliwiają racjonalną ocenę sytuacji i podejmowanie decyzji. W związku z tym fakt napisania odwołania przez matkę wnioskodawcy i podpisania go przez wnioskodawcę w okresie kiedy nadal przebywał w szpitalu, nie może

niweczyć faktu, że uchybienie terminowi nastąpił z przyczyn niezależnych od odwołującego się. Uczynił to w pierwszej możliwej chwili, kiedy polepszył się jego stan zdrowia.

W tej sytuacji nie ma wątpliwości (przyznał to sam odwołujący), że odwołanie od decyzji z dnia 26 września 2016 roku zostało wniesione po w terminie miesięcznym wynikającym z treści art. 477⁹ § 1 k.p.c. ale z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Przechodząc do meritum stwierdzić należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 983) prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

W myśl ust. 2, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

Jak stanowi ust. 5, Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu w razie osiągania przychodu innego niż wymieniony w ust. 1-4, zaliczonego do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.), z zastrzeżeniem art. 9 ust. 1 i 2, lub osiągania przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt. 137, ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 roku poz. 2032 j.t.), wolne od podatku są środki finansowe otrzymane przez uczestnika projektu jako pomoc udzielona w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 i 1948);

Jak stanowi art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1870 t.j.), ilekroć w ustawie jest mowa o środkach europejskich - rozumie się przez to środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2, 4 i 5a-5c;

Zgodnie z art. 5 ust. 3 pkt 1, środkami publicznymi są środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybackiego, z wyłączeniem środków, o których mowa w pkt 5 lit. a i b.

Wobec powyższego należy wskazać, iż środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, jako środki publiczne pochodzące z funduszu strukturalnego, są wolne od podatku. W wyniku takich ustaleń, w ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż argumentacja wskazana przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie jest jak najbardziej błędna. Powołane przez ZUS przepisy nie mają w przedmiotowej sprawie zastosowania, gdyż przychód osiągnięty przez wnioskodawcę nie podlegał opodatkowaniu, a zatem nie stanowił podstawy do zawieszenia wypłaty renty socjalnej.

Takie stanowisko znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie sądowym, m.in. w wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 25 lutego 2011 roku w sprawie VIII U 618/10, a także kolejnych wyrokach: Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 listopada 2012 r. (III AUa 1423/11, Legalis nr 755555), w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 31 sierpnia 2016 r. (III AUa 347/16, Legalis nr 1508918) czy w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2013 r. (III AUa 1303/12, Legalis nr 722929) i z dnia 14 czerwca 2013 r. (III AUa 1255/12, Legalis nr 722923).

Na mocy art. 15 powołanej ustawy o rencie socjalnej, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio:

1) art. 12-14, art. 61, art. 78-81, art. 93 ust. 2, art. 98, art. 100 ust. 1 i 2, art. 101, art. 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, art. 114, art. 116 ust. 1b i 2, art. 118 ust. 1-5, art. 119 ust. 1, art. 121, art. 122 ust. 1, art. 126, art. 128, art. 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, art. 133-135, art. 136a i art. 138-144 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy wydane na podstawie art. 128a tej ustawy, przy czym kwotę wolną od potrąceń i egzekucji ustala się według zasad określonych dla renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;

W myśl art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2016 roku, poz. 887) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Jak stanowi ust. 2 pkt 1, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Jak wykazano na wstępie, organ rentowy błędnie przyjął iż zaistniały okoliczności powodujące zawieszenie prawa do renty socjalnej przysługującej skarżącemu. Wobec powyższego nie ma podstaw do zastosowania przytoczonych przez ZUS przepisów.

W świetle przeprowadzonej analizy materiału dowodowego pod kątem obowiązujących przepisów Sąd uznając kwestionowaną decyzję organu rentowego za niezasadną zmienił ją w ten sposób, iż stwierdził, że renta socjalna w kwocie 709,34 zł wypłacona R. S. za okres od 1 do 28 lutego 2015 roku nie jest świadczeniem nienależnym i nie zobowiązał go do zwrotu renty socjalnej w w/w kwocie.

W świetle tych okoliczności Sąd Okręgowy , na podstawie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. , orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi.

29 maja 2017 roku.

E.W.